

Єдиний державний екзамен з УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

Варіант 7211

Інструкція щодо виконання роботи

Екзаменаційна робота складається з двох частин, що містять 27 завдань. Частина 1 містить 26 завдань, частина 2 – одне завдання.

На виконання екзаменаційної роботи з української мови відводиться 3,5 години (210 хвилин).

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Відповідь запишіть в зоні відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у бланк відповідей №1.

КВМ

Бланк

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д
5	2	6	1	3

7	5	2	6	1	3													
---	---	---	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Відповідь:

Р	А	С	К	И	Д	А	Т	Ь	И	С	П	У	Г	А	Т	Ь
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

9	Р	А	С	К	И	Д	А	Т	Ь	И	С	П	У	Г	А	Т	Ь
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Відповідь:

1	2	4
---	---	---

14	1	2	4															
----	---	---	---	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

Завдання 27 частини 2 – твір за прочитаним текстом. Це завдання виконується на бланку відповідей №2.

Всі бланки ЄДЕ заповнюються яскравими чорними чорнилами. Допускається використання гелевої, або капілярної, або пір'яної ручки.

При виконанні завдань можна користуватися чернеткою. Записи у чернетці не враховуються при оцінюванні роботи.

Бали, одержані Вами за виконанні завдання, сумуються. Намагайтеся виконати як можна більше завдань і набрати найбільшу кількість балів.

Після завершення роботи перевірте, щоб відповідь на кожне завдання у бланках відповідей №1 і №2 була записана під правильним номером.

Бажаємо успіху!

Частина I

Відповідями до завдань 1-26 є цифра (число) або слово (кілька слів), послідовність цифр (чисел). Запишіть відповідь в поле відповіді в тексті роботи, а потім перенесіть у БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №1 справа від номера завдання, починаючи з першої клітинки, без пробілів, ком та інших додаткових символів. Кожну букву чи цифру пишіть в окремій клітинці відповідно до наведених у бланку зразків.

Прочитайте текст і виконайте завдання 1-3.

(1) У зв'язку з тим, що в минулому жінки займалися в основному домашнім господарством, а чоловіки добували хліб насущний собі, дружині і дітям, переважна більшість професій були чоловічими: воїн, хлібороб, будівельник, гончар, столяр, коваль. (2) І немає нічого дивного в тому, що назви майже всіх професій у мові теж чоловічі: робітник, інженер, вчений,

поет, письменник, композитор, політик, художник та ін. (3)<....>, жіночих варіантів назв цих професій не існує саме тому, що звичаї не дозволяли жінкам займатися чоловічими справами.

1

Укажіть речення, у яких правильно передається **ГОЛОВНА** інформація, що міститься в тексті. Запишіть номери цих речень.

1) Назви майже всіх професій у мові були і залишаються чоловічими: робітник, інженер, вчений, поет, письменник, композитор, художник...

2) У зв'язку з тим, що в минулому чоловіки добували хліб насущний для сім'ї, переважна більшість професій були чоловічими.

3) У мові відсутні еквіваленти назв багатьох чоловічих професій для жінок, тому що історично ці професії були виключно чоловічими.

4) Старовинні звичаї не дозволяли жінкам займатися чоловічими справами.

5) Для професій, які історично були виключно чоловічими, в мові відсутні еквіваленти назв таких професій для жінок.

Відповідь: _____.

2

Яке з наведених нижче слів (сполучень слів) повинно стояти на місці пропуску в третьому (3) реченні тексту? Випишіть це слово (сполучення слів).

По-перше

Тому що

Напевно

Але

І перш за все

Відповідь: _____.

3

Прочитайте фрагмент словникової статті, у якій наводяться значення слова **ДОБУВАТИ**. Визначте значення, у якому це слово вживається в першому (1) реченні тексту. Випишіть цифру, що відповідає цьому значенню у наведеному фрагменті словникової статті.

Добувати, -аю, -аєш, *недок.* добути.

1. *перех.* Діставати, роздобувати кого-, що-небудь. Добувати інформацію.

2. *перех.* Заробляти працею. *Добувати гроші.*

3. Брати що-небудь у бою, зі зброєю в руках; оволодівати чимось.

4. *перен.* Досягати чого-небудь у впертій боротьбі, наполегливою працею.

5. *перех.* Виймати, витягувати звідкись. *Добувати гроші в кишені.*

Відповідь: _____.

4

В одному з наведених нижче слів допущено помилку в постановці наголосу: **НЕПРАВИЛЬНО** виділена буква, що позначає наголошений голосний звук. Випишіть це слово.

занесетЕ

катАлог

кропивА

одинАдцять

ненАвисть

Відповідь: _____.

5

В одному з наведених нижче речень **НЕПРАВИЛЬНО** вжито виділене слово. **Виправте лексичну помилку, дібравши до виділеного слова паронім. Запишіть дібране слово.**

Овочеві і РИБНІ консерви в томаті чи у власному соку відкривають спеціальними ножами.

Передвиборну кампанію ведуть насамперед і головним чином для ОСВІДЧЕННЯ народних мас.

Як гарно вірити у СЕРДЕЧНУ дружбу, яка, виявляється, таки є на світі.

Пароплавство не мало СИСТЕМАТИЧНИХ рейсів, і він [робітник] затримався на узбережжі.

З риби готують велику кількість різноманітних СМАЧНИХ і поживних страв.

Відповідь: _____.

6

Відредагуйте речення: виправте лексичну помилку, **вилучивши зайве** слово. Випишіть це слово.

Багата розкіш природи не чіпала старого, але зате багато чого захоплювало Сергія, який був тут вперше.

Відповідь: _____.

7

В одному з наведених нижче дієприслівників допущено помилку при його утворенні. Виправте помилку і запишіть це слово правильно.

вивчаючи

мріючи

перемігши

стоя

зігнувшись

Відповідь: _____.

8

Установіть відповідність між граматичними помилками і реченнями, в яких вони допущені: до кожної позиції першої колонки доберіть відповідну позицію з другої колонки.

ГРАМАТИЧНІ ПОМИЛКИ	РЕЧЕННЯ
А) уживання ненормативної форми дієприкметника	1) Найбільш спритнішим виявився Сергій.
Б) неправильне вживання прийменників	2) Шпак схожий на чорного дрозда.
В) неправильна побудова конструкцій з однорідними членами	3) Тимчасово непрацюючим громадянам буде виплачена грошова допомога.
Г) неправильне творення форм ступенів порівняння прикметників	4) В усіх народів світу існує повір'я, що той, хто забув звичаї своїх батьків, карається людьми і Богом.
Д) порушення порядку слів у реченні	5) Він зацікавився і полюбив майбутню професію.
	6) Колектив редакції «Шевченків край» щиро вітаємо з нагоди виходу в світ десятитисячного номера газети.
	7) Вкривається багрянцем клен.
	8) По чужих помилках вчать.
	9) Надійшла золота осінь.

Запишіть у таблицю вибрані цифри під відповідними буквами.

Відповідь:

А	Б	В	Г	Д

9

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) д..рево, з..лений, руч..нька
- 2) тр..мати, м..двяний, коз..ня
- 3) кош..чок, поч..нати, з..мовий
- 4) тр..петати, в..чірній, хв..люватися
- 5) в..чірній, л..мон, с..рдечний

Відповідь: _____.

10

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущена одна й та сама буква. Запишіть номери відповідей.

- 1) ро..казати, ..казати, ро..бити
- 2) пр..гріти, пр..дністровський, пр..бігти
- 3) пр..бивати, пр..гарний, пр..хороший
- 4) пр..чудовий, пр..завзятий, пр..звище
- 5) бе..печний, ..мішати, ро..сипати

Відповідь: _____.

11

Укажіть варіанти відповідей, у яких в усіх словах одного рядка пропущений м'який знак. Запишіть номери відповідей.

- 1) різ..бяр, мален..кий
- 2) шахтарс..кий, емал..ований
- 3) астрахан..ці, щонаймен..ший
- 4) п'ят..сот, стіл..ці
- 5) колишеш.., століт..ній

Відповідь: _____.

12

Укажіть варіанти відповідей, у яких у всіх словах одного рядка пропущений апостроф. Запишіть номери відповідей.

- 1) без..апеляційний, пів..юрти
- 2) з..єднання, м..язи
- 3) р..юкзак, роз..ятрений
- 4) довір..я, перед..ювілейний
- 5) р..ядовий, львів..янка

Відповідь: _____.

13

Визначте речення, у якому **НЕ** зі словом пишеться разом. Розкрийте дужки і випишіть це слово.

Надворі було (НЕ)ПРИВІТНО під захмареним небом.

З димаря вайлуватو курілося, і дим, досі (НЕ)ПРИБИТИЙ дощем, ліниво скочувався по даху на землю.

Сходила така темна хмара, що на її тлі розпливалося чорне галуззя ще (НЕ)ПОВИТИХ листом акацій.

Чумаки (НЕ)ЛЮБИЛИ заліза, бо воно, казали, притягає грім.

Коли душа посоловіє, тоді уже (НЕ)ДО краси.

Відповідь: _____.

14

Визначте речення, у якому обидва виділених слова пишуться разом. Розкрийте дужки і випишіть ці два слова.

ЯК(БИ) не було хмар, ми й не ЗНАЛИ(Б) ціни сонцю.

(В)НОЧІ повернувся батько із зборів (ДО)ДОМУ.

Іду собі, НІ(НА)ЩО особливо (НЕ)ЗВАЖАЮЧИ.

ЩО(Б) жить – НІ(В)КОГО права не питаюсь.

ЯК(БИ) я турбувався завжди про себе, ВЖЕ(Б) онімів давно від самоти.

Відповідь: _____.

15

Укажіть всі цифри, на місці яких пишеться **НН**.

Устає півсон(1)ий ранок, гасить зорі і вогні. Над спокоєм вставала хвиля ра(2)я. Важка й почесна зброя старови(3)а.

Відповідь: _____.

16

Розставте розділові знаки. Укажіть два речення, в яких потрібно поставити **ОДНУ** кому. Запишіть номери цих речень.

1) Темний осінній вечір стоїть за вікнами.

2) В густім зеленім березовім гаю над Дністром весело щебетали пташки.

3) За шкільними партами схилились чорняві біляві русяві голівки.

4) Обривається листя й летить із пожовклого дуба спадає і на сонці мерехтить.

5) Сніг мете і мете замітає рови.

Відповідь: _____.

17

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Картопля (1) перезимувавши невбрана (2) вже (3) звісно (4) стала нікудишня.

Відповідь: _____.

18

Розставте розділові знаки: укажіть цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Пройшла гроза (1) і ніч промчала (2) і знову день шумить кругом.

Відповідь: _____.

19

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Климко прокинувся від холодної роси (1) що впала йому на босі ноги (2) і побачив над собою світло-бузкове небо (3) яким воно буває лише восени на сході сонця.

Відповідь: _____.

20

Розставте розділові знаки: укажіть всі цифри, на місці яких у реченні повинні стояти коми.

Стародавня Ольвія давно їх цікавить (1) давно їм хочеться досліджувати (2) розкопувати її (3) щоб дізнатися (4) чому вона загинула.

Відповідь: _____.

Знайдіть речення, у яких **кома ставиться** відповідно до одного й того ж правила пунктуації. Запишіть номери цих речень.

1)У 1655 році в Англії вперше було зроблено спробу науково обґрунтувати шкідливість тютюну. 2)Лондонське королівство повідомило, що одна крапля тютюнової олії вбиває кішку. 3)Певного ефекту це попередження не дало. 4)І тільки в кінці ХІХ століття боротьба з курінням почала набирати обертів. 5)В авангарді, як не дивно, були Сполучені Штати Америки. 6)У 1890 році багато штатів цієї країни заборонило (уперше у світі) продавати тютюн неповнолітнім. 7)А в Індії, Ірані та Туреччині за куріння тютюну колись навіть страчували. 8)З того часу минуло чимало років, але любителів цигарок, на жаль, тільки побільшало.

(3 підручника)

Відповідь: _____.

Прочитайте текст і виконайте завдання 22-27.

(1)У багатого батька був один син. (2)Своє майно батько нажив чесно, бо багато поту вилилося з нього, багато крові зіпсувалося, поки заблищали в його кишені червінці. (3)А синові до того байдуже. (4)Він виріс серед червінців, то вони йому й не дорогі були. (5)Як дасть батько, то він і сіє грішми, як половою. (6)Дививсь-дививсь на це батько, і так йому гірко стало, що син заробленим нехтує!

(7)Пішли якимось батько з сином до річки, посідали, балакають. (8)Вийняв батько золотого й замірився на річку, наче хоче кинути. (9)Сину байдуже. (10)Кинув батько у воду червінця, син навіть не спитав, нащо то. (11)Розгнівався батько й каже:

– Іди, сину, й зароби хоч одного золотого. (12)Як заробиш, вертайся. (13)Як не годен заробити, я все майно на сиріт віддам, вони хоч вдячні будуть...

(14)Засміявся син і пішов собі. (15)«Хіба то диво – червінця заробити?» – думає.

(16)Син знав письма. (17)Пішов він шукати роботи для чоловіка письменного. (18)Куди не піткнеться – скрізь не треба. (19)А їсти вже хочеться! (20)Продав кожух.

(21)Прийшла осінь. (22)І холодно, і їсти хочеться. (23)Пішов хлопець до Дніпра, де суден без ліку стоїть. (24)Найнявся лантухи тягати. (25)Як лозинка, під ними гнувся, ноги трусилися, голова горіла. (26)Увечері впав на землю і заснув.

(27)Проробив так хлопець усю осінь та зиму. (28)Недоїдав, недопивав і лише по весні зібрав стільки грошенят, що виміняв на золотого.

(29)Прийшов до батька, аж той стоїть коло млина, біля річки. (30)Лізе син до кишені, потихеньку, мов скляне, виймає щось у ганчірку загорнуте, а тоді в папірець. (31)Узяв батько червінець та як замірється на річку...

(32) Син як ухопить тата за руку, як заголосить! (33) З того часу зробився хлопець працьовитим та хазяйновитим, бо зрозумів, що і як дістається.

(Нар. тв.).

22

Які з висловлювань відповідають змісту тексту? Укажіть номери відповідей.

- 1) У багатого батька був один син, який розпродав все його майно.
- 2) Червінці не були дорогі синові, бо він виріс серед них.
- 3) Батько вигнав сина з дому, бо той не заробив жодного золотого.
- 4) Син знав письма, а тому швидко влаштувався на роботу.
- 5) Хлопець став працьовитим та хазяйновитим, бо зрозумів, що і як дістається.

Відповідь: _____.

23

Які з перерахованих тверджень є правильними? Укажіть номери відповідей.

- 1) У реченнях 2-5 міститься опис.
- 2) У реченнях 11-24 перераховані послідовні події.
- 3) Друге речення містить висновок з першого речення.
- 4) Переважаючий тип тексту – розповідь.
- 5) Речення 27-28 містить роздум.

Відповідь: _____.

24

Випишіть з п'ятого (5) речення фразеологізм.

Відповідь: _____.

25

Серед речень 1-6 знайдіть те, яке пов'язане з попереднім за допомогою особового займенника. Запишіть номер цього речення.

Відповідь: _____.

Прочитайте фрагмент рецензії, складеної на основі тексту, який Ви аналізували, виконуючи завдання 22-25. У цьому фрагменті розглядаються мовні особливості тексту. Деякі терміни, використані в рецензії, пропущені. Вставте на місця пропусків (А, Б, В, Г) цифри, що відповідають номерам термінів зі списку. Запишіть під кожною літерою відповідну цифру.

26

«Синтаксичні засоби виразності: (А)_____ (речення 2, 6) і (Б)_____ (речення 7) допомагають автору точніше висловити свої думки, уточнити суттєві ознаки. Такий троп, як (В)_____ (речення 25,30) виділяє певну рису предмету через зіставлення, а використання в тексті такого лексичного засобу, як (Г)_____ (речення 24) надає певного образотворчого значення».

Список термінів:

- 1) уточнюючі члени речення
- 2) складні речення
- 3) складений підмет
- 4) ряди однорідних членів речення
- 5) порівняння
- 6) діалектизм
- 7) архаїзм
- 8) анафора

Відповідь:

А	Б	В	Г

Не забудьте перенести всі відповіді у бланк відповідей № 1 згідно з інструкцією щодо виконання роботи.

Частина II

Для відповіді на це завдання використовуйте БЛАНК ВІДПОВІДЕЙ №2.

27

Напишіть твір за прочитаним текстом.

Сформулюйте одну з проблем, порушених автором тексту.

Прокоментуйте сформульовану проблему. Додайте до коментаря два приклади-ілюстрації з прочитаного тексту, які, на вашу думку, важливі для розуміння проблеми вихідного тексту (уникайте надмірного цитування). Поясніть значення кожного прикладу та вкажіть смисловий зв'язок між ними.

Сформулюйте позицію автора (оповідача). Висловіть власне ставлення до позиції автора щодо проблеми вихідного тексту (згода чи незгода) й обґрунтуйте його. Додайте приклад-аргумент, спираючись на читацький, історико-культурний або життєвий досвід. *(Не допускається звернення до таких жанрів, як комікс, аніме, манга, фанфік, графічний роман, комп'ютерна гра).*

Обсяг твору – не менше 150 слів.

Робота, написана без опори на прочитаний текст (не за поданим текстом), не оцінюється. Якщо твір є переказом або повним переписуванням вихідного тексту без коментарів, така робота оцінюється в 0 балів.

Твір пишіть акуратно й розбірливо, дотримуючись норм сучасної української літературної мови.